

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 1 czerwca 2011 r.

**Pani
Renata Chwedoruk
Dyrektor
Gimnazjum Specjalnego nr 140
przy Młodzieżowym Ośrodku
Wychowawczym nr 3 w Warszawie**

KNO-4101-01-01/2011
P/11/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.)), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolowała Gimnazjum Specjalne nr 140 przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 3 w Warszawie (Gimnazjum, Szkoła) w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora Szkoły w latach szkolnych 2008/2009 – 2010/2011 (I semestr).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 maja 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nadzór pedagogiczny sprawowany przez Dyrektora Szkoły w latach szkolnych 2008/2009, 2009/200 i 2010/2011 (I semestr).

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: niepełnej realizacji wniosków wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2008/2009, niepełnej realizacji planu nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2009/2010, sporządzeniu niepełnej informacji o realizacji planu nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2008/2009, niespełnianiu przez Dyrektora Szkoły wymogu co najmniej dwukrotnego w roku szkolnym przedstawiania Radzie Pedagogicznej wniosków wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, zatrudnianiu nauczycieli nieposiadających wymaganych kwalifikacji,

niezapewnieniu realizacji treści nauczania zawartych w podstawie programowej ścieżek edukacyjnych, niedostosowaniu wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów posiadających opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego, nieprawidłowym prowadzeniu ksiąg arkuszy uczniów, niedostosowaniu szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren Gimnazjum oraz schodów w budynku Szkoły do obowiązujących zasad bezpieczeństwa i higieny w publicznych szkołach.

1. W roku szkolnym 2008/2009 nie podjęto działań dotyczących trzech spośród ośmiu (37,5%) wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego przedstawianych Radzie Pedagogicznej przez Dyrektora Szkoły w roku szkolnym 2007/2008.

Pomimo iż w *Informacji o realizacji planu nadzoru w roku szkolnym 2008/2009* przewidziano, iż wnioski te zostaną zrealizowane w ramach działań nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2009/2010 to jednak nie zostały one również wdrożone.

2. W roku szkolnym 2009/2010 nie przeprowadzono zaplanowanych badań ewaluacyjnych w dwóch (tj. 40%) spośród pięciu przewidzianych obszarów, tj. *Efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej placówki oraz Funkcjonowanie placówki w środowisku lokalnym.*

W pierwszym z ww. obszarów wyniki ewaluacji wewnętrznej odniosły się jedynie do jednego z siedmiu pytań (14%) wskazanych jako przedmiot ewaluacji w planie nadzoru pedagogicznego na ten rok. W przypadku drugiego obszaru nie przeprowadzono żadnych zaplanowanych badań ewaluacyjnych. Było to niezgodne z § 20 ust. 2 rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U Nr 168, poz. 1324).

3. W informacji z realizacji nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2008/2009, pomimo obowiązku określonego w § 7 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703), nie sformułowano:

- 1) wniosków z analizy poziomu osiągnięć edukacyjnych uczniów i wychowanków, z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych; wymagań edukacyjnych wynikających z podstaw programowych,
- 2) wyników sprawdzianu,
- 3) oceny sytuacji wychowawczej,
- 4) stanu opieki nad uczniami i wychowankami.

4. W latach szkolnych 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 (I semestr) Dyrektor nie zrealizowała obowiązku przedstawiania Radzie Pedagogicznej – nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym – ogólnych wniosków wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

Stwierdzono, że w poszczególnych latach szkolnych wspomniane wnioski przedstawiano jeden raz (odpowiednio w dniach 28 sierpnia 2009 r. i 30 sierpnia 2010 r.). Naruszało to przepis art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, ze zm.).

5. W badanym okresie w Gimnazjum zatrudniano ogółem 15 nauczycieli, w tym pięciu (tj. 33%) bez wymaganych kwalifikacji zawodowych (w roku szkolnym 2008/2009 do nauczania języka angielskiego, a w latach szkolnych 2009/2010-2010/2011 – I semestr do nauczania przedmiotów (języków obcych i plastyki) w szkole wchodzącej w skład młodzieżowego ośrodka wychowawczego.

Powyższe naruszało odpowiednio przepisy § 11 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 155, poz. 1288, ze zm.) oraz § 16 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w tej samej sprawie (Dz.U. z 2009 r., Nr 50, poz. 400).

W ocenie NIK, zatrudnianie na stanowiskach nauczycieli osób bez wymaganych kwalifikacji nie daje należytej gwarancji prawidłowego przebiegu procesu dydaktycznego.

6. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia niezapewnienie realizacji ścieżek edukacyjnych, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania

przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, ze zm.). W roku szkolnym 2008/2009 treści nauczania ścieżek edukacyjnych nie realizowano we wszystkich klasach Gimnazjum, w roku szkolnym 2009-2010 – w klasach II i III, a w I semestrze 2010/2011 – w klasie III.

W ocenie NIK, zaniechanie realizacji ścieżek edukacyjnych w sposób istotny ogranicza możliwość wspierania intelektualnego i psychofizycznego rozwoju uczniów (wychowanków).

7. NIK negatywna ocena niedostosowanie przez nauczycieli Szkoły wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych 10 uczniów posiadających opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego. Działanie takie naruszało przepis § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.).

Zdaniem NIK, powyższe zadanie stanowi jeden z priorytetów nadzoru pedagogicznego, a brak jego realizacji niekorzystnie wpływa na proces podnoszenia jakości kształceniania.

8. Sposób prowadzenia ksiąg arkuszy ocen uczniów Gimnazjum, którzy ukończyli lub z różnych przyczyn opuścili Szkołę w latach 2008-2011 (I semestr) był niezgodny z § 13 ust. 2 i 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. nr 23, poz. 225 ze zm.).

Badanie kontrolne ośmiu ksiąg arkuszy ocen uczniów Gimnazjum, którzy ukończyli lub z różnych przyczyn opuścili Szkołę w latach 2008-2011 (I semestr) wykazało, iż w księgach tych nie zamieszczano adnotacji, o których mowa w § 13 ust. 2 oraz nie dokonano czynności o których mowa w § 13 ust. 4 pkt 1 powołanego rozporządzenia.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku 18 (26,5%) spośród 68 arkuszy uczniów kształcących się w Gimnazjum w roku szkolnym 2010/2011 nie wpisano ocen otrzymanych przez uczniów w wyniku klasyfikacji śródrocznej (za I semestr) oraz dat uchwał Rady Pedagogicznej dotyczących klasyfikowania, a we wszystkich arkuszach uczniów, którzy przeszli w Szkole co najmniej jedną klasyfikację śródroczną w badanych latach szkolnych nie wpisano daty uchwały Rady Pedagogicznej o klasyfikowaniu na kolejny semestr. Naruszało to przepis § 12 ust. 1 i 4 powołanego wyżej rozporządzenia.

9. Pomimo obowiązków wynikających z przepisów § 7 ust. 4 i § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.), w Szkole nie zapewniono bezpiecznych warunków pobytu, co polegało na: braku zabezpieczenia przestrzeni pomiędzy biegami schodów oraz szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren szkoły w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt, że jeszcze w czasie trwania kontroli Dyrektor Szkoły usunęła zagrożenie wynikające ze śliskiej powierzchni schodów znajdujących się w budynku Szkoły. Osobą odpowiedzialną za wystąpienie przywołanych wyżej nieprawidłowości jest Dyrektor Gimnazjum.

Jednocześnie NIK pozytywnie ocenia realizację zadań wynikających z *Długoterminowego programu wychowawczego* Szkoły oraz programów profilaktyki obowiązujących w latach szkolnych 2008/2009-2010/2011 (I semestr) mających na celu resocjalizację uczniów oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, w tym przejawom agresji i uzależnieniom od substancji narkotyzujących, nikotyny i alkoholu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) pełną realizację wniosków wynikających ze sprawowania nadzoru pedagogicznego w latach 2008/2009 – 2010/2011,
- 2) pełną realizację planów nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły,
- 3) podjęcie działań mających na celu zgodność zatrudnienia nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami,
- 4) zapewnienie realizacji treści nauczania zawartych w podstawie programowej ścieżek edukacyjnych,
- 5) zapewnienie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów posiadających opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego,
- 6) zapewnienie prowadzenia ksiąg arkuszy ocen ucznia oraz arkuszy ocen zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
- 7) zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków pobytu w Szkole.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się o przesłanie, w terminie 14 dni od daty

otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.